

הכנסת העשרים וארבע

יוזמים: חברי הכנסת יוליה מלינובסקי
יבגני סובה
אלכס קושניר
יוסף שיין
לימור מגן תלם
אלינה ברדץ' יאלוב

פ/24/3964

הצעת חוק בשר ומוצריו (תיקון – הרחבת הסמכות ליתן תעודת הכשר לבשר מיובא),
התשפ"ב-2022

1. תיקון סעיף 1. בחוק בשר ומוצריו, התשנ"ד-1994¹, בסעיף 1 –
- (1) אחרי ההגדרה "בשר" יבוא:
- "גוף כשרות מוכר בחוץ לארץ" – גוף כשרות פרטי אשר הוכר על ידי מחלקת יבוא מוצרי מזון ברבנות הראשית לישראל לצורך שיווק מוצרים בישראל";
- (2) בהגדרה "תעודת הכשר", בסופה יבוא "או שנתן גוף כשרות מוכר בחוץ לארץ";.
2. תיקון חוק התוכנית הכלכלית (תיקוני חקיקה ליישום המדיניות הכלכלית לשנות התקציב 2021 ו-2022), התשפ"ב-2021², בסעיף 86, בפסקה (4)(א)(1), בסופה יבוא "וכן גוף כשרות מוכר בחוץ לארץ כהגדרתו בחוק בשר ומוצריו, התשנ"ד-1994³".
- תיקון חוק התוכנית הכלכלית (תיקוני חקיקה ליישום המדיניות הכלכלית לשנות התקציב 2021 ו-2022)

¹ ס"ח התשנ"ד, עמ' 104.
² ס"ח התשפ"ב, עמ' 80.
³ ס"ח התשנ"ד, עמ' 104.

דברי הסבר

חוק בשר ומוצריו, התשנ"ד-1994, מסמיך את הרבנות הראשית לישראל (להלן – הרבנות) ליבוא בשר לישראל. ההסכמה בחוק זה היא הסמכה בלעדית, ובכך הפכה הלכה למעשה הרבנות למונופול על מתן תעודות הכשר בענף הבשר. לפי חוק זה, חל איסור גורף על יבוא בשר ומוצריו, אלא אם כן קיבל היבואן תעודת הכשר מהרבנות. על פי נתוני אגף התקציבים במשרד האוצר, 60% מהבשר הכשר הנצרך בארץ מיובא מחו"ל, כאשר סכום העלויות העודפות של הכשרות נעות בין 550 ל-770 מיליון ש"ח בשנה.

מכיוון שהרבנות אינה מסכימה להכיר בכשרות השחיטה של גופי כשרות מוכרים בחו"ל, נוצר שוק ריכוזי וסגור בקרב יבואני הבשר, העומד על כ-30 יבואני בשר בלבד, כאשר אלה נאלצים לממן משלחות לחו"ל של ראשי צוותים, שוחטים, בודקי חוץ ופנים, משגיחים, מנקרים ועוד (להלן – צוות השחיטה). בכך, אנשי צוות השחיטה משתכרים בסכומים גבוהים, המגולמים על עלויות הבשר בישראל לצרכן.

כמו כן, קבוצת השוחטים המוסמכים על ידי הרבנות היא קטנה ומונה כ-600 שוחטים בלבד. יש לציין שמדינת ישראל ממוקמת רביעית בעולם בצריכת הבשר לנפש, ולכן יש להגדיל את מספר השוחטים. בחודשים האחרונים התקבלה יוזמה להקמת בית ספר לשחיטה במטרה להגדיל את היצע השוחטים המצומצם ולהגביר את התחרות בענף, אשר תוביל לבסוף להורדת מחירי הבשר. אולם, תכנית זו נגנזה בעקבות לחץ שהפעילו השוחטים הוותיקים על הרב הראשי לישראל, בכדי שימשיכו להרוויח על חשבון הצרכנים.

לאור זאת, ענף הבשר בישראל, לרבות מוצריו, סובל ממחסור והעלויות האסטרונומיות מתגלגלות על הצרכן הסובל מיוקר המחיה. מטרת הצעת חוק זו היא להרחיב את הסמכות ליתן תעודת הכשר לבשר, באמצעות הכרה בהכשר בשר שניתן על ידי גופי כשרות מוכרים בחו"ל שאושרו ע"י הרבנות. ההגיון מאחורי ההצעה פשוט - יהודי התפוצות אוכלים בשר של אותם גופי כשרות מוכרים בחו"ל, כדוגמת OU, משולש K, OK ועוד, אשר מעניקים במדינתם הכשר לבשר על פי הלכות הזרם היהודי האורתודוקסי, וכבר אושרו על ידי מחלקת היבוא ברבנות ליבוא מצרכי מזון. לפיכך, אין כל סיבה ששחיטה זו לא תחשב כשרה בישראל.

בנוסף, בניגוד לישראל שבה טרם הוסדר מערך השחיטה, מדובר במערך שוחטים יציב וקיים שעלויותיו נמוכות יותר, הבשר בחו"ל הוא בשר חלק, בעל כשרות ברמה גבוהה יותר מהכשרות הבסיסית בארץ, ולכן אין כל מניעה שלא לאשר את אותם גופים למתן הכשר למוצרי בשר בישראל.

כמו כן, ההכרה בגופי כשרות מוכרים בחו"ל תגביר את המודעות בקרב כלל הציבור לעניין הצורך בהפסקת משלוחי עגלים חיים מחו"ל לשחיטתם בישראל, כך שהצעת החוק תאפשר לצמצם משמעותית, או בכלל, את המשלוחים החיים באמצעות הפחתת עלויות הבשר המיובא.

על כן, הרחבת הסמכות לגופי כשרות מוכרים בחו"ל תגרום לפירוק מונופול הרבנות בתחום הבשר, תפתח את השוק לתחרות ותוביל להורדה משמעותית של מחירי הבשר ומוצריו בישראל.

הוגשה ליו"ר הכנסת והסגנים
והונחה על שולחן הכנסת ביום
י"ד בסיוון התשפ"ב (13.06.2022)